

מה קרה

עוד לא היתה פעם שחזרנו ארצה בהרגשה כל כך רעה כמו הפעם. חוץ מזה שיצאנו כמו נבחרת ישראל וחזרנו כמו נבחרת של מג'ורד-אדום, היינו בטוחים שיקבלו אותנו עם עגבניות רקובות. אלה שפתחו מהעגבניות שארנו עוד יום אחד ב"פאריז, ואילו אני באתי עם החלוץ — מה יש לי לפחד? תשאלו את סוחר, אם הוא לא יגיד לכם שהפעם דווקא הייתי בין ה"טובים. אבל את הציונים נחלק בסוף.

הנסיעה לטוקיו התחילה מיד עם פניצ'ר. בסיגנון התקלקל מנוע אחד של המטוס ו"היינו צריכים להכות יום שלם. הגענו ל"טוקיו האחרונים. כמעט כולם חשבו כבר שלא בוא. לא נשאר לנו אפילו מקום ב"כפר האולימפי. אבל זה היה דווקא טוב, משום שהכניסו אותנו למלון בתנאים קצת יותר טובים.

קיבלו אותנו כמו מלכים. כבר ברחבת המטוס הניחו לרגלינו איזה שטיח פרסי. לא הספקנו להגיע וכבר הודיעו על פתיחת המשחקים האסיאתיים. לא הספקנו להתאמן ולא כלום. רוב המשלחות היו במקום שבוע לפחות, ואילו אנחנו לא הספקנו להתרגל לא למזג האוויר, לא לאוכל ולא לשפה היפאנית. את כל המרץ שלנו הוצאנו על דיבורים, מפני שהיינו צריכים לדבר כל הזמן עם הידיים. הפרס הראשון בשפה היפאנית היה חולה כמעט כל הזמן, הוא ידע להסתיר למלצרים היפאנים שהוא רוצה תמיד לאכול עוף — הוא פשוט היה מנועץ את הידים כמו ציפור. אני הייתי המומחה ה"גדול ביותר בשפה היפאנית מפני שידעתי להגיד "סאינרה" — להתראות.

מיד אחרי טכס הפתיחה, שהיה רב-רושם ומאורגן למות, התחילו משחקי הכדורגל. כבר למחרת עלינו להתמודד נגד נבחרת פרס. להגיד את האמת, החברה לא לקחו את הפרסים כל כך ברצינות. חוץ מזה, לא היה גם למי להראות משחק. פשוט בושה לטפס איזה קהל בא לראות את המשחקים — בכל משחק היו איזה מאה מקסימום שלוש-מאות צופים וזה הכל. זה מפני ש"הכדורגל ביפאן לא כל כך מקובל. אצלם אוהבים פיגמבול, שויה, אתלטיקה קלה, ואפילו בייג'סונג. יותר מאשר כדורגל. הקהל לא מביין כלום בכדורגל — מי ש"בועט את הכדור יותר גבוה מוחאים לו כפיים ושוער שסופץ הכי יפה, אפילו אם הוא לא תפס את הכדור, הוא כמו מלך.

פרסים הם קבוצה טובה, בשי"ה ביל להתחרות עם הפועל מחנה יהודה. ואם המשחק נגמר רק בתוצאות 4:0, הם יכולים להודות לאלוהים על כך. הם שיחקו כל כך רע שלא יכולנו לפתח משחק טוב, והיינו בעצמנו מוכרחים לשחק רע.

אבל לקראת המשחק השני היה המצב יותר רציני. ידענו שאנחנו צריכים לנצח את נבחרת סינגפור בהפרש שערים גבוה, כדי להיות ראשונים בבית שלנו. לפי ה"חוקה, היתה הקבוצה הראשונה בבית שלנו צריכה להתמודד עם הקבוצה השנייה בבית של סין הלאומית, נגד ויטנאם. השנייה ב"בית שלנו היתה צריכה לשחק נגד ה"רא" שונה בבית השני — נגד סין בעצמה. מכיון שידענו שנבחרת סין היא החזקה בבית, רצינו להיות הראשונים כדי שיצא לנו להתחרות נגד ויטנאם. אולם הסינגאפורים קילקלו את כל החישובים. הם שיחקו בכח כמו פראים. לפני הפתיחה של הגנים הם צריכים לשחק במשחקי"ש של ליגת ה"היג'נל האפריקאית ולא באולימ"פ. פיארה האסיאתית. אחרי שהובלנו בתוצאה 1:0, נצצע המגן תנוך מורדוכוביץ. מאחר שלאברהמליה בנדורי היה חלק די גדול

תפיסתם? הדבר אינו ידוע. ידוע רק כי ה"ויכוח היה נוקב ומר — וכי לא פורסם מעולם. צעף מסתורי אך עבה של גניזה מכונת נפרש על הפרשה כולה, איפול כמעט מוחלט. הדבר מוזר שבעתים לאור העובדה שהיה זה נאומי החשוב האחרון של ארלוזורוב לפני הרצח.

הנאום כולו היה מוקדש ליהסים בין שתי האומות בארץ-ישראל. הממשלה הבריטית מופיעה רק במידה שהיא משפיעה על יהסים אלה. מה עשו מזה חבריו? בהפועל הצעיר מיוני 14.7.33, חודש אחר הרצח, התפרסם מאמר מאת ד"ר א. קצנלסון, אז ממנהיגי מפא"י, תחת הכותרת "דרכנו ב"קונגרס ה"יח". המאמר מטפל גם בשאלת "מדינת המעבר. הפרובלימה הזאת שהועמ'דה גם בפעם הראשונה עלידי ארלוזורוב לויכוח בתנועה וזתה אמנם לבירור פנימי במפלגה. אולם היא תובעת עדיין את פת"רונה... המחבר ממשיך בפתרון הבעיה לאורך חצי עמוד, בלי להזכיר אף פעם אחת את המילה "ערבי".

הגדיל ממנו יצחק לופבן: "אחת השאלות שהעסיקו אותו ביותר, והשהיאה אותו לידי ביטוי ודין וגם ב"בישיבות המרכז וגם ב"מועצות המפלגה... היתה שאלת, המדינה הארץ-ישראלית בימי המעבר. התערבות ה"שלטון הארץ-ישראלי בחיים הכלכליים וה"התישבותיים של הארץ הולכת וגדלה, אנחנו גותנים לה את האמצעים לכך... ומה חלקנו בכל אלה...? השאלה הזאת לא נתנה לו מנוח, והוא ניסה לקבוע דרכים לשיתוף-פעולה עם הממשלה בשטח זה." לא קל למצוא דוגמה דומה לסילוף אוילי וחצוף.

חבריו של ארלוזורוב עשו אחרי מותו כמיטב יכולתם לסלק את דמותו, לאורך כל החזית. בהפועל הצעיר מיום 23.6.33 מוקדשים לדברי הספד על ארלוזורוב 16 עמודים. אף אחד מחבריו במפלגה לא היה כיר אפילו במילה אחת שהיו לארלוזורוב השקפות בשטח היהסים בין הערבים וה"ערבים. היחיד שזכר בזה בקצרה היה ה"ד"ר טהון, שלא היה חבר מפא"י.

צנזורה אסתורית

עוד יזמו האחרון נשאר ארלוזורוב דיסונאנס — צליל יוצא-דופן בתנועה, לשיבוש ובמפלגתו שלו. וכאשר שותק לבסוף קולו, עלידי כדור של רוצח, נעשה הסוף כדי להשכיח ולשטש את ההד של צליל זה.

גניזה זו, שנימוקיה לטיים בערפל, הגיעה לשיאים של העלמה. המחשבות שהגה המנ"היג בשטח פעולת לגד עיניו בכל רגע של חיי — בעיית שילוב האומה העברית וה"אומה הערבית במסגרת שמיית משותפת — פורטה עלידי ארלוזורוב בדיונים פנימיים גוקבים. לא רק באותה מועצת מפא"י ב"ינואר 1933, אלא גם בישיבות המרכז ה"מצומצם יותר, כפי שנובע מדברי לופבן. הדברים שנאמרו בפומבי, בנאומים ובמא"מייים, נגעו רק בהכללת מופשטות. הד"ר יום המעשיים, החשובים יותר עד אין ערוך, נאמרו דווקא בישיבות פנימיות.

הם לא פורסמו מעולם. עוד יותר בולטת הגניזה ביומן ירושלים, יומנו של ארלוזורוב מתקופת כהונתו כ"ראש הנהלת הסוכנות. לא מובן מדוע פור"סמירק בשנת 1948. העובדה שפורסם דווקא אחרי שננטרו גם יעקוב שטיינברג וגם יצ"חק לופבן, שבידיהם היתה מופקדת הירושה הספרותית של ארלוזורוב, יכולה לעורר את החשש שהשניים לא הסכימו לנוסח היומן כפי שפורסם לבסוף. אין שום חומר ביומן הזה, כפי שפורסם, שאי אפשר היה לפרסמו 10 שנים לפני כן. המכתב לוייצמן על ה"דיקטטורה המזוינת, אותו אי אפשר היה לפרסם לפני קום מדינת ישראל, אינו חלק מן היומן עצמו.

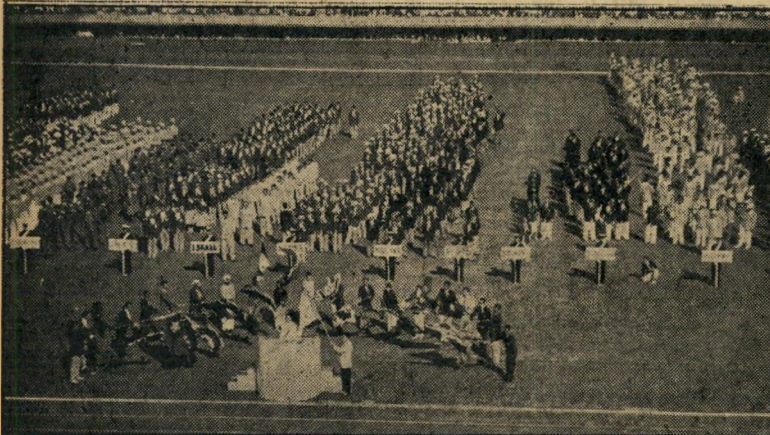
לא מובן מדוע פורסם היומן רק בתרגום עברי — רע למדי — ולא במקורו האנגלי. לא מובן כיצד יכול היה ארלוזורוב להג"תמש ביום 13.11.31 בביטוי "גרמניה של היטלר" — שנה וחצי לפני עליית היטלר לשלטון. לא מובן איך מזכיר היומן ע"ש רות טעמים ושיבות של מרכז מפא"י ושי"חות עם אישי מפא"י — בלי שהיה בו כל רמז על תוכן אותן שיחות וישיבות. כל זה מוכיח כי היומן עבר עריכה של ידי אלמונית, ולא אמונה ביומן, שהשמיטה פריטים שמישהו התנגד לגילויים, ואף שינ"תה קטעים. ארלוזורוב ניהל חליפת מכתבים פוליטית מסועפת. המר"ל של היומן — למעשה מפא"י — צירף כמה ממכתביו לחקוף ול"וייצמן. מה עם השאר? החודש הוצא לאור סבחר כתבים של אר"

בטוקיו?

להגיד לכם, שהשמועות לא היו נכונות. חוץ מסכסוך קטן ביני לבין נוח רוניק — עוד במטוס, לפני שהגענו לטוקיו — בגלל משחק של זריקת כרים אחד על השני, לא היה כלום. גם העסק הזה ביני ובין רוניק לא הפריע ליחסים הטובים בינינו.

חוץ מזה היה הכל בסדר. נשארנו עוד שבוע בטוקיו ובילינו את הזמן כמו תיי"רים. כל פעם היתה משלחת אחרת עורכת מסיבה ובכל מסיבה היו מחלפים מתנות. יש לציין שהיחסים בינינו לבין כל שאר המשלחות היו תקינים. גם הקהל בדרך כלל היה נורמלי, לא צעקו בוז ולא זרקו אבי גים כמו ברמת-גן. להיפך, עוד מחאו כפיים גם מתי שלא היה צריך.

ראינו כמה הצגות תיאטרון ויש לציין שהדוקרציות שם יפות מאד. ראינו גם הצ"גות סטריפטיו. אולי אתם מתלהבים מזה.

פתיחת המשחקים באיצטדיון טוקיו * זה שקופץ הכי גבוה — מלך

אבל החברה אומרים שבפאריס הם גהנים יותר. אחרי שלא נשאר לנו נגד מי לשחק, התחילו החברה לעשות קניות. ליאפנים יש כשרון מיוחד למכור כל מיני דברים יפים ומעניינים, שאינם שוים בעצם שום דבר. כל אחד הביא הביתה ארנו של צעצועים קטנים, שבינו המכס לא שם להם לפ"מפני שאין להם שום ערך.

לפנים

אם לפנים את המסע אז היה מסע אקשה, ודי מאכזב. החברה חזרו עייסים ושבורים ולהרבה נמאס כבר לשחק כדור-רגל. הנבחרת לא הגיעה הפעם לרמה הב"יגנית הרגילה שלה כמו במשחקים נגד רוסיה או נגד חלס. אני לא רוצה לחלק ציונים לחברה, אבל תשמעו מה שהמרכיב שמואל סוחר בעצמו אומר: "השחקנים ה"טובים ביותר שיחקו ברמתם הרגילה היו גולדשטיין, רוניק וגלור. השחקנים שאי"כזבו ביותר היו: נחמיאס ורפי לוי, רצבי וגהרי".

כשהגענו ללוד חשבנו שהפעם כבר לא יבוא אף אחד לקבל אותנו, חוץ מהנשים ואלה שרוצים מתנות. מה שמתברר הוא שלא חשבו אם נמצאים או מפסידים, תמיד בא קהל להסתכל. אפילו אנריאל כספי, ראש אגודת מכבי תל-אביב, שבאופן פרי"ציפוינו לא אוהב הפסדים, בא גם הפעם. אבל בעצם אין לכם מה לכעוס עלינו; תראו מה נעשה בשטוקהולם. אם קבוצות כמו ארגנטינה וסאראגחאי מפסידות, כ"ש"היו להן כל הסיכויים לאלופות, אז מדוע לנו אסור?

השלט השלישי משמאל, במסדר המש"חות, הוא של ישראל.

בפציעה, הוא התחיל להתרגש וקיבל מוסר"כליות וחטף מיד גול. הייתי מוכרח לרדת להגנה כדי להציל את המצב. ואמנם בת"קיד הישן שלי הייתי קנון, והסינגאפורים לא זזו כמעט אצלי.

ניצחנו אותם אמנם בתוצאה 2:1, אבל זה הביא אותנו לשחק נגד סין. האמת היא שהסינים פחדו מאיתנו יותר משאנחנו פחדנו מהם. בכלל, כולם היו בטוחים בטוקיו שאנחנו נחולל הפתעה וניקח את הגביע. ה"צרה היא שגם החברה היו יותר מדי בטו"רים בזה.

שיחקנו נגד סין את המשחק הטוב ביותר שלנו בטוקיו. למרות שגם הפעם היתה ה"נבחרת שלנו מורכבת לא מאותם שחקנים שיחקו במשחק הראשון והשני, ולא היינו רגילים לשחק יחד, שיחקנו כדורגל טוב. אולם בגלל טעות של ההגנה הכניסו הסינים

את הגול הראשון: חודורוב הוף כדור לרגלי של רוניק, רוניק פיססס את ה"ססירה ומסר אותה לרגלי החלוץ ה"סיני, שהכניס אותה לשער.

אחרי הגול הזה ירדו כל הסינים להגנה, כאילו שאנחנו היינו קומוניסטים הרוצים להוריד את ציאנג קאי צ'ק. הם פשוט עמדו בשתי שורות לפני השער שלהם ולא נתנו לגשת. התקפנו כל הזמן, אבל משום שלא ביססנו את המשחק על הקיצונים, מפני שהם לא היו טובים, לא הצלחנו לפרוץ את ההגנה הזאת. הצרה היתה שכל הזמן ראינו את השעון מול העיניים וראינו ש"הזמן הולך להיגמר. כמה דקות לפני ה"סוף הייתי צריך לבעוט בעיטת קרן. סוחר שלח את כל הגבוהים קדימה, אבל אני מיהרתי לבעוט עוד לפני שהם הגיעו. ה"הגנה שלנו נשארה מרוצה והסינים הכניסו את הגול השני.

ני לא חושב

המשחק הזה היכולת שלנו באותו מש"חק עלתה על זו של הסינים. וזה לא סתם תירוץ. ברור שאחרי הפסד כזה, כשא"י אפשר היה עוד להמשיך לשחק, נסענו ל"מלון במצב רוח רע. התחילו ויכוחים בין החברה והאשמות הדדיות, וגם בין הה"ג"לה לא היה שלום-בית. כמה שחקנים האשימו מנהלים, ומנהלים האשימו אחד את השני, אבל דברים כאלה יותר טוב לא לספר.

הדבר הראשון ששמעתי כשבאתי ארצה, הוא שנפוצו כל מיני שמועות כאילו ה"י"סם בין החברה לא היו טובים, וכאילו כמה חברה הלכו מכות. בתור שחקן נבחרת שראה כבר הרבה נסיעות בחיים, אני יכול

למדינת ישראל. אין למפא"י שום זכות להחיות (ולהעלים) בארצונה מיסמכים ה"שייכים להיסטוריה, העשויים לשפוך אור על רעיונותיו ומאבקי של מנהיג לאומי דגול, שעוד יש להם כיום ערך אקטואלי עצום. לכן חייבת להישמע התביעה לשחרר אר"

כיונים אלה — מלפני 25 שנה — לרשות המחקר ההיסטורי, לפרסם את היומן ה"מקורי ואת המכתבים הגנוזים. אין זה מן הנמנע שפרסום זה ישפוך אור חדש לגמרי לא רק על מאבקי של ארלוזורוב בשנותיו האחרונות, אלא גם על נסיבות הירצחו.